

Regeringens proposition

2000/01:16

Vissa ålderspensionsfrågor, m.m.

Prop.
2000/01:16

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 oktober 2000

Lena Hjelm-Wallén

Ingela Thalén
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ålderspensionen skall beräknas enligt särskilda regler för den som är född 1938 eller 1939 och som i december 2000 uppbär ålderspension. De särskilda reglerna skall gälla från och med januari 2001 t.o.m. månaden före den månad då pensionstagaren fyller 65 år om inte han eller hon dessförinnan har ändrat sitt uttag av ålderspension. De särskilda reglerna innebär att pensionen skall beräknas enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) men att tilläggspensionen ska utges med 20/20-delar istället för 16/20 respektive 15/20 och att någon inkomstpension inte ska utges.

Vidare föreslås i propositionen att tidpunkten för när utsändandet av pensionsbesked skall ske, senareläggs under år 2001. Ändringen föreslås gälla enbart år 2001 och innebär att underrättelse om pensionsgrundande inkomst, pensionsgrundande belopp och fastställd pensionsrätt m.m. för intjänandeåret 1999 senast skall ske den 31 maj 2001.

I de fall pensionsgrundande belopp tillsammans med pensionsgrundande inkomst överstiger sju och en halv gånger det förhöjda prisbasbeloppet föreslås i propositionen att det i första hand skall bortses från pensionsgrundande belopp för barnår och i andra hand från pensionsgrundande belopp för studier.

I propositionen föreslås vidare en ändring i socialförsäkringslagen (1999:799) av innebörd att försäkringskassan i Västra Götalands län under en övergångsperiod skall fortsätta att handlägga ärenden om pensioner till sjömän som bor utomlands. I socialförsäkringslagen föreslås också en bestämmelse som innebär att den s.k. hemmakeförsäkringen även efter ikraftträdandet av den lagen skall gälla för den som är bosatt i Sverige.

En övergångsregel föreslås i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag för dem som i december 2000 får handikappersättning som tillägg till pension utbetald till utlandet. Prop. 2000/01:16

Vidare föreslås vissa ändringar i LIP av rättelse- eller följdändringskaraktär.

Slutligen föreslås en lagteknisk justering som rör placeringskraven för Premiepensionsmyndigheten.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1408) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	9
2.4	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)	11
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag	12
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:199) om ändring i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiépensionsmyndigheten	13
3	Ärendet och dess beredning	14
4	Vissa ändringar i lagen (1998: 674) om inkomstgrundad ålderspension och i lagen (1998:675) om införande av den lagen	15
4.1	Förtida uttag av ålderspension för personer födda 1938 eller 1939	15
4.2	Senarelagd utsändning av pensionsbeskeden under år 2001	17
4.3	Bortseende från pensionsgrundande belopp	18
4.4	Övriga ändringar i lagen om inkomstgrundad ålderspension	19
5	Ändringar i socialförsäkringslagen (1999:799)	20
6	Utbetalning av handikappersättning som tillägg till pension vid bosättning utomlands	21
7	Teknisk justering i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiépensionsmyndigheten	22
8	Författningskommentar	23
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	23
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1408) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	24
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	24
8.4	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkrings- lagen (1999:799)	25

8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag	25	Prop. 2000/01:16
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:199) om ändring i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiensionsmyndigheten.....	26	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 oktober 2000	27	

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
2. lag om ändring i lagen (1999:1408) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
3. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
4. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
5. lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, och
6. lag om ändring i lagen (2000:199) om ändring i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

dels att 26 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 25 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 c §

I stället för vad som anges i 15 kap. 4 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall, för intjänandeåret 1999, den försäkrade skriftligen underrättas senast den 31 maj 2001.

26 §

Inkomstpension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall betalas ut utan ansökan från och med januari år 2001 till den som vid utgången av år 2000 uppbär ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Tilläggs pension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall betalas ut utan ansökan från och med januari år 2001 till den som är född år 1938 eller 1939 och som vid utgången av år 2000 uppbär ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. *Pensionen skall beräknas utan sådan minskning som avses i 6 kap. 8 § lagen om inkomstgrundad ålderspension. Inkomstpension enligt samma lag får inte utges så länge tilläggs pensionen beräknas utan denna minskning. Vad som sägs i första stycket gäller till dess pensionstagaren ändrar sitt uttag av ålderspension, dock längst till och med månaden före den då han eller hon fyller 65 år. Från och med den månad då pensionstagaren fyller 65 år skall inkomstpension enligt lagen om in-*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1408) om
ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad
ålderspension

Prop. 2000/01:16

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension att 3 kap. 3 § lagen i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:1408) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

3 §

Vid tillämpning av 2 § andra stycket skall det bortses från pensionsgrundande belopp i följande ordning:

1. pensionsgrundande belopp enligt 24 §,	1. pensionsgrundande belopp enligt 10 §,
2. pensionsgrundande belopp enligt 10 §,	2. pensionsgrundande belopp enligt 24 §,
3. pensionsgrundande belopp enligt 8 §, och	
4. pensionsgrundande belopp enligt 4 §.	

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2000/01:16

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 17 §, 4 kap. 7 § och 12 kap. 6 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

17 §

Ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § skall motsvara det högsta av

1. det belopp varmed summan av den pensionsgrundande inkomsten och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ för den försäkrade under intjänandeåret understiger summan av dennes fastställda pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 § under året före barnets födelse,

2. det belopp varmed summan av den pensionsgrundande inkomsten och pensionsgrundande belopp enligt 4 och 8 §§ för den försäkrade under intjänandeåret understiger 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år, eller

3. det för intjänandeåret gällande inkomstbasbeloppet.

Uppfyller den försäkrade villkoren för att tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för fler än ett barn, skall beräkning enligt första stycket 1 göras med utgångspunkt i det alternativ som är förmånligast för den försäkrade.

1. det belopp varmed summan av den pensionsgrundande inkomsten och pensionsgrundande belopp enligt 4, 8 och 24 §§ för den försäkrade under intjänandeåret understiger summan av dennes fastställda pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp enligt 4 § under året före barnets födelse,

2. det belopp varmed summan av den pensionsgrundande inkomsten och pensionsgrundande belopp enligt 4, 8 och 24 §§ för den försäkrade under intjänandeåret understiger 75 procent av genomsnittet av samtliga för intjänandeåret fastställda pensionsgrundande inkomster för försäkrade som under det året har fyllt högst 64 år, eller

4 kap.

7 §

Hela den pensionsrätt för premiepension som för ett år har fastställts för en försäkrad skall överföras till dennes make om anmälan om detta har gjorts enligt 15 kap. 8 §. Sådan pensionsrätt får dock endast överföras till make som antingen *var försäkrad enligt denna*

Hela den pensionsrätt för premiepension som för ett år har fastställts för en försäkrad skall överföras till dennes make om anmälan om detta har gjorts enligt 15 kap. 8 §. Sådan pensionsrätt får dock endast överföras till make som antingen *har omfattats av social-*

lag under intjänandeåret eller tidigare har tillgodoräknats pensionsrätt för premiepension.

försäkringslagen (1999:799) nägon gång under intjänandeåret eller tidigare har tillgodoräknats pensionsrätt för premiepension.

Prop. 2000/01:16

12 kap.

6 §

Pension enligt denna lag skall utges till och med den månad då den pensionsberättigade har avlidit eller till och med *månaden före* den månad då rätten till pensionen annars har upphört. I 10 kap. finns bestämmelser om att rätt till premiepension till efterlevande i vissa fall skall övergå till annan om den som har haft rätt till pensionen har avlidit.

Pension enligt denna lag skall utges till och med den månad då den pensionsberättigade har avlidit eller till och med den månad då rätten till pensionen annars har upphört. I 10 kap. finns bestämmelser om att rätt till premiepension till efterlevande i vissa fall skall övergå till annan om den som har haft rätt till pensionen har avlidit.

Pension enligt denna lag skall räknas om från och med månaden efter den då anledningen till omräkning uppkom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001. De nya bestämmelserna i 3 kap. 17 § skall tillämpas första gången för intjänandeåret 1999.

2.4 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen
(1999:799)

Prop. 2000/01:16

Härigenom föreskrivs att det i övergångsbestämmelserna till socialförsäkringslagen (1999:799) skall införas två nya punkter, 8 och 9, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8. Vid tillämpning av 5 kap. 5 § skall Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa under åren 2001 och 2002 avgöra ärenden om pension för sjömän som inte är bosatta i Sverige.

9. Den som är bosatt i Sverige är, utöver vad som anges i 3 kap. 1 §, hemmamekeförsäkrad enligt punkten 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1985:87) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

Prop. 2000/01:16

Härigenom föreskrivs att det i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag skall införas en ny punkt, 6, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6. Den som vid utgången av år 2000 får handikappersättning som tillägg till pension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring utbetalad till utlandet skall, utan hinder av bestämmelserna i socialförsäkringslagen (1999:799), ha rätt att få handikappersättning enligt de nya bestämmelserna utbetalad till utlandet. Handikappersättningen skall då beräknas enligt de äldre bestämmelserna om sådan ersättning i lagen om allmän försäkring. Om förmånen har beviljats för begränsad tid eller om den skall omprövas enligt 6 § skall dock de nya bestämmelserna om handikappersättning och bestämmelserna i socialförsäkringslagen tillämpas därefter.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:199) om
ändring i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser
om Premiensionsmyndigheten

Prop. 2000/01:16

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiensionsmyndigheten att 2 § lagen i stället för dess lydelse enligt lagen (2000:199) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Följande bestämmelser i 7 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713) skall gälla för Premiensionsmyndighetens försäkringsverksamhet:

- 1 § om försäkringstekniska avsättningar,
- 2 § om beräkning av livförsäkringsavsättningar,
- 3–8 a §§ om försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag,
- 9–11 §§ om placering av tillgångar som motsvarar försäkringstekniska avsättningar, och
- 17 b § om användning av optioner och liknande finansiella instrument.

Bestämmelserna i 7 kap. 10 b, 10 c och 10 e §§ försäkringsrörelselagen gäller dock bara för den del av verksamheten som avser tillhandahållande av livräntor enligt 9 kap. 2 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller efterlevandeskydd enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Vid tillämpningen av de bestämmelser som anges i första stycket skall myndigheten anses som ett livförsäkringsbolag. Vad som sägs om dotterföretag i 7 kap. 10 a § försäkringsrörelselagen skall avse företag i vilka staten har ett sådant inflytande som anges i 1 kap. 9 § första, andra eller tredje stycket samma lag, om myndigheten företräder staten som ägare.

¹ Senaste lydelse 1999:393.

I detta lagstiftningsärende tar regeringen i huvudsak upp skilda frågor inom ålderspensioneringen.

Riksförsäkringsverket (RFV) har i en skrivelse (dnr S2000/5000/SF) föreslagit att ålderspensionen ska beräknas efter särskilda regler för de personer som är födda 1938 eller 1939 och som i december 2000 uppbär ålderspension helt beräknad enligt ATP-regler.

De som är födda 1938 har haft möjlighet att göra förtida uttag av ålderspension sedan 61 års ålder, dvs. sedan år 1999. När de beviljades ålderspension kunde tillförlitliga beräkningar av den kommande pensionen för januari 2001 inte göras. Den bedömning som gjordes var att omräkningen skulle innebära en minskning med maximalt ett par hundra kronor per månad av pensionen. RFV har, i de beräkningar som nu har kunnat göras, kommit fram till att pensionerna i vissa fall kan komma att minska med mer än 1 000 kronor per månad och i genomsnitt 450 kronor per månad. Eftersom försäkringskassornas tidigare beräkningar i dessa fall kan ha varit missvisande kan det inte uteslutas att en del pensionstagare skulle ha väntat med att ta ut sin ålderspension om de fått ett korrekt besked. Regeringen anser därför att åtgärder bör vidtas som medför att de som gjort förtida uttag inte får sin pension sänkt år 2001.

I propositionen föreslås även en lagändring avseende en senareläggning för underrättelse av pensionsbesked för 2001. Anledningen är en begäran om senareläggning från RFV i en skrivelse (dnr S2000/5422/SF) där det anges att arbetet med de retroaktiva pensionsrätterna för åren 1960–1998 varit mer omfattande än man räknat med.

RFV har i en annan skrivelse (dnr S2000/5169/SF) föreslagit en ändring i 3 kap 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) angående bortseende från pensionsgrundande belopp när pensionsgrundande inkomst tillsammans med pensionsgrundande belopp överstiger sju och en halv gånger det förhöjda prisbasbeloppet. Ändringen skulle innebära att administrationen av ålderspensionssystemet i denna del skulle underlättas utan att det skulle medföra någon ekonomisk eller annan förändring för den enskilde. Regeringen föreslår därför i propositionen en lagändring i enlighet med RFV:s förslag. I samma skrivelse har RFV begärt lagändringar av vissa processuella regler i 13 kap. och 15 kap. LIP samt i socialförsäkringslagen (1999:799). Regeringen har för avsikt att se över dessa regler i samband med att Utredningen om processuella regler inom socialförsäkringen (S1998:06) lämnar sitt betänkande nästa år. Skrivelsen i dessa delar föranleder därför inte nu något förslag.

I en skrivelse från RFV (S2000/4319/SF) påpekas att rätten att uppbära handikappersättning för den som bor utomlands och uppbär handikappersättning som tillägg till pension måste omprövas av försäkringskassan när lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag och socialförsäkringslagen (1999:799) träder i kraft den 1 januari 2001. Regeringen föreslår med anledning av skrivelsen att den som i december 2000 får handikappersättning som tillägg till pension och bor utomlands alltså skall kunna få ersättningen utbetalad till utlandet.

Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa har i två skrivelser (S2000/4308/SF) och (S2000/5729/SF) begärt att den även efter december 2000 skall få handlägga pensioner till sjömän som är bosatta utomlands. I propositionen föreslås en övergångsbestämmelse av innebörd att nämnda försäkringskassa under åren 2001 och 2002 skall få fortsätta att handlägga dessa ärenden.

Därutöver föreslås vissa ändringar i LIP och socialförsäkringslagen av rättelse- eller följdändringskaraktär. Dessa ändringar har under hand beretts med RFV och när de har betydelse för premiepensionen, med Premiensionsmyndigheten.

Slutligen föreslås en justering av teknisk natur i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiensionsmyndigheten som en följdändring till de reformerade försäkringsrörelsereglerna i försäkringsrörelselagen (1982:713), FRL, som trädde i kraft den 1 januari 2000 (prop. 1998/99:87, bet.1998/99:FiU28, rskr.1998/99:227). Vid beredningen av ärendet har Premiensionsmyndigheten och Finansinspektionen beretts tillfälle att lämna synpunkter. De har inte haft någon erinran mot förslaget.

4 Vissa ändringar i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och i lagen (1998:675) om införande av den lagen

4.1 Förtida uttag av ålderspension för personer födda 1938 eller 1939

Regeringens förslag: För personer som är födda 1938 eller 1939 och uppbär ålderspension i december 2000 skall pensionen fr.o.m. januari 2001 t.o.m. månaden före den då de fyller 65 år eller dessförinnan ändrar sitt uttag av pension beräknas enligt särskilda regler. Tilläggs-pensionen skall för dessa personer under nämnda period utges med 20/20 i stället för 16/20 respektive 15/20. Samtidigt skall inte någon inkomstpension utges.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 januari 2001 kommer de första ålderspensionerna enligt reformerade regler att betalas ut. Detta gäller för dem som är födda 1938 eller senare. För dem som är födda 1938 eller 1939 och som har gjort förtida uttag av sin ålderspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall pensionen räknas om enligt bestämmelserna i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP). Pensionen kommer då att utges som 4/20 inkomstpension för den som är född 1938 och som 5/20 inkomstpension för den som är född 1939. Tilläggs-pension enligt LIP kommer att utges med 16/20 respektive 15/20.

Ålderspension kan få tas ut från 61 års ålder. Detta innebär att de som är födda 1938 har kunnat göra uttag av sådan pension sedan år 1999 och de som är födda 1939 sedan år 2000. Personer i dessa åldersgrupper, som

på detta sätt har gjort ett förtida uttag av ålderspension under åren 1999 och 2000, har i beslutet om pension informerats om att pensionen t.o.m. utgången av år 2000 beräknas enligt bestämmelserna i AFL men att den fr.o.m. år 2001 kommer att räknas om enligt reformerade regler. Alla som är födda år 1938 eller 1939 har dessutom, oavsett om de gjort uttag av pension eller ej, fått motsvarande information direkt utsänd från Riksförsäkringsverket (RFV).

När de förtida uttagen beviljades var beräkningsprogrammen inte färdiga hos RFV och försäkringskassorna, varför det då inte gick att göra tillräckligt säkra beräkningar över utfallet enligt reformerade regler fr.o.m. år 2001. Den bedömning som gjordes var dock att den senare omräkningen skulle innebära minskning av pensionerna med högst ett par hundra kronor per månad. I flertalet fall har pensionären därför i samband med beviljandet av pension fått beskedet att pensionen fr.o.m 2001 i princip skulle bli oförändrad eller endast skulle minska med ett par hundra kronor.

RFV har nu kommit fram till att pensionerna i vissa fall reduceras med mer än 1 000 kronor per månad. I genomsnitt blir minskningarna 450 kronor per månad, dvs. minskningarna blir större än vad försäkringskassorna och verket tidigare förutsett.

Orsaken till minskningarna varierar men generellt gäller att de nya reglerna borde ge en något lägre pension eftersom personerna i de aktuella åldersgrupperna i praktiken inte kunnat tjäna in mer än 39 pensionsår fram till 1999. I det nya systemet krävs ett par ytterligare år med pensionsrätt för att, under vissa bestämda förutsättningar, ge en med ATP likvärdig pension. Med hänsyn till att pensionsrätt inte har kunnat tjänas in före 1960, har personer som är födda 1938 inte kunnat tjäna in pensionsrätt före 22 års ålder och kan följaktligen högst tillgodoräknas pensionsrätt under 43 år om de arbetar fram till 65 års ålder. I princip bör alla i åldersgruppen få lägre pension till följd av detta. För den som inte har tillgodoräknats pensionsrätt samtliga möjliga år genom att t.ex. inte ha arbetat mer än 30 år blir skillnaden genast påtaglig. Detta är emellertid både kända och avsedda effekter.

I LIP finns en garantiregel som innebär att pensionen inte kan bli lägre än vad som tjänats in t.o.m. år 1994 i ATP dock med reducering på grund av förtida uttag. Garantiregeln gäller enligt LIP dock först från den månad den försäkrade fyller 65 år. En stor del av de personer som nämns ovan kommer att kunna dra nytta av garantiregeln när de fyller 65 år. I de fall 30 pensionsår uppnåtts först efter 1994 eller något av de 15 bästa åren avser år efter 1994 ger garantiregeln dock inte lika hög pension som före 2001. Från och med 2003 kan emellertid garantipension betalas ut, vilket reducerar minskningarna ytterligare.

Mot bakgrund av att minskningarna av pensionerna vid omräkning 2001 blir större än vad RFV och flertalet försäkringskassor förutsett har RFV i en skrivelse till regeringen (dnr S2000/5000/SF) föreslagit lagändring för dem som är födda 1938 eller 1939 och som har tagit förtida uttag av sin ålderspension.

RFV föreslår att omräkning enligt nya regler, där 4/20 respektive 5/20 utges som inkomstpension, inte skall göras år 2001. Istället föreslår RFV att pension enligt nuvarande regler i form av folkpension och ATP skall

betalas ut. Därmed skulle ingen i gruppen få någon minskning 2001. Omräkning skall istället göras när personerna fyller 65 år, vilket begränsar antalet personer som får minskning liksom beloppen på de minskningar som trots allt då sker. Förslaget beräknas öka kostnaderna med totalt 140 mkr.

Att nya regler träder i kraft år 2001 har varit känt sedan länge, vilket talar för att omräkning bör göras inför årsskiftet 2000/2001. Bilden kompliceras dock av det faktum att försäkringskassorna utifrån då kända fakta i många fall missbedömt minskningarna och därmed inte gett korrekt information till de blivande pensionärerna. Många kan därmed ha fattat sina beslut om förtida uttag utifrån felaktiga uppgifter. Det kan därför inte uteslutas att en del skulle ha väntat med att ta ut sin ålderspension om de hade fått ett korrekt förhandsbesked. Regeringen anser, liksom RFV, att åtgärder på grund härav bör vidtas som förhindrar att de som gjort förtida uttag får sin pension sänkt år 2001. Däremot bör pensionen räknas om när 65 års ålder uppnås eftersom garantiregeln då också gäller.

Vad gäller metoden föreslår regeringen en något annorlunda lösning än den som RFV förordar i sin skrivelse. En ändring i enlighet med RFV:s förslag skulle medföra långtgående konsekvenser för lagstiftningen och bl.a. innebära att folkpensionen för den här aktuella gruppen skulle leva kvar t.o.m. år 2004, trots att denna pension i övrigt ersätts med tilläggs-pension och garantipension. Regeringen föreslår istället att reglerna i LIP skall gälla men att de som har gjort förtida uttag skall få sin pension beräknad med 20/20 enligt systemet för tilläggs-pensionens beräkningsregler. Lagtekniskt begränsas regleringen då till ett tillägg i införandelagen medan några ändringar i LIP inte behöver göras. Innebörden av detta förslag är dock likvärdigt med det förslag RFV lämnar i sin skrivelse.

De ändrade reglerna bör gälla dem som är födda 1938 eller 1939 och som i december 2000 uppbär ålderspension. De som tar ut sin ålderspension från år 2001 kan däremot få korrekt information och bör därför omfattas av ordinarie regler i LIP. Detsamma bör gälla den som uppbär ålderspension i december 2000 och som därefter begär ändring av sitt uttag, t.ex. övergår från halvt till helt uttag av ålderspension. Även i detta fall kan korrekt besked om konsekvenserna lämnas av försäkringskassan. Det förutsätts dock här att kassan informerar den sökande om konsekvenserna vid ansökningstillfället eller när ansökan kommit in så att denne, om han eller hon så önskar, har möjlighet att återta sin ansökan om förändrat uttag.

4.2 Senarelagd utsändning av pensionsbeskeden under år 2001

Regeringens förslag: Underrättelse om pensionsgrundande inkomst, pensionsgrundande belopp samt beslut om fastställd pensionsrätt som gäller inkomster m.m. för år 1999 skall meddelas den försäkrade senast den 31 maj 2001.

Skälen för regeringens förslag: En viktig princip i det reformerade ålderspensionssystemet är att den försäkrade årligen underrättas om de

pensionsrätter som har tjänats in så att han eller hon ges underlag för att kunna förutse nivån på sin framtida pension. Enligt 15 kap. 4 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) skall sådan underrättelse lämnas senast den 31 mars året efter fastställelseåret. Riksförsäkringsverket (RFV) har också lämnat underrättelse i enlighet med detta vid två tillfällen – senast i mars 2000 avseende bl.a. inkomster för år 1998.

RFV har i en skrivelse till regeringen (dr S2000/5422/SF) begärt en tillfällig lagändring vad gäller senaste tidpunkt för underrättelse. Som skäl för sin begäran anför RFV att arbetet med de retroaktiva pensionsrätterna för åren 1960–1998 har varit mer omfattande och komplext än vad man från början räknat med. Det finns därför en risk att man inte hinner med justeringar och rättelser av de retroaktiva pensionsrätterna före den 31 mars 2001. Eftersom RFV anser att dessa retroaktiva rättelser bör prioriteras föreslår verket att datum för underrättelse till den försäkrade senareläggs till den 31 maj 2001. Detta bör enligt RFV vara en tillfällig ändring som enbart skall avse utskicket år 2001.

Regeringen delar RFV:s bedömning att det är väsentligt att de retroaktiva pensionsrätterna blir justerade så snart som möjligt. Detta för att förutsättningarna för att bedöma sin framtida pension skall bli så goda som möjligt. Regeringen föreslår därför att en lagändring görs som ger möjlighet att fördröja utsändandet med två månader under år 2001. Eftersom detta är en tillfällig åtgärd som dessutom hänger samman med införandet av det reformerade ålderspensionssystemet bör ändringen göras i lagen (1998:675) om införande av lagen om inkomstgrundad ålderspension istället för i LIP.

Regeringen gör den bedömningen att en tillfällig senareläggning av underrättelsen med upp till två månader har begränsade praktiska konsekvenser. Senareläggningen påverkar inte leveransen av intjänad premiepensionsrätt som kommer att levereras till Premiepensionsmyndigheten senast den 31 mars 2001. Därmed påverkas inte heller placeringen av premiepensionsmedlen. Förslaget medför inte några ekonomiska konsekvenser.

4.3 Bortseende från pensionsgrundande belopp

Regeringens förslag: När andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst fastställs enligt 3 kap. 3 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) skall man bortse från i första hand pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § LIP, s.k barnår, och i andra hand från pensionsgrundande belopp för studier enligt 3 kap. 24 § LIP. Detta gäller i de fall de pensionsgrundande beloppen tillsammans med den pensionsgrundande inkomsten för inkomståret överstiger sju och en halv gånger det förhöjda prisbasbeloppet.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) skall det bortses från pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp som överstiger sju och en halv gånger det för intjänandeåret förhöjda prisbasbeloppet när pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp fastställs. De nuva-

rande bestämmelserna i LIP innebär att man vid fastställande av pensionsgrundande belopp i första hand bortser från pensionsgrundande belopp för studier och i andra hand från pensionsgrundande belopp för s.k. barnår. I en skrivelse (S2000/5422/SF) har Riksförsäkringsverket (RFV) föreslagit en förändring av bestämmelserna i 3 kap 3 § LIP. RFV föreslår att man i första hand ska bortse från pensionsgrundande belopp för s.k. barnår enligt 3 kap. 10 § LIP, och i andra hand från pensionsgrundande belopp för studier enligt 3 kap. 24 § LIP. RFV anför administrativa skäl för förändringen.

Regeringens bedömning är att en lagändring av det innehåll som RFV har föreslagit inte får några egentliga materiella effekter. Förslaget underlättar för administrationen och innebär samtidigt inte någon förändring av storleken på den enskildes totala pensionsgrundande belopp. Regeringen föreslår därför att 3 kap. 3 § LIP ändras på det sätt som RFV har föreslagit.

4.4 Övriga ändringar i lagen om inkomstgrundad ålderspension

Regeringens förslag: Vid beräkning av pensionsgrundande belopp för barnår enligt 3 kap. 17 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) skall hänsyn även tas till pensionsgrundande belopp för studier.

Pensionsrätt för premiepension får föras över till make som omfattats av socialförsäkringslagen (1999:799) någon gång under intjänandeåret.

Ålderspension enligt lagen om inkomstgrundad ålderspension skall räknas om från och med månaden efter det att anledningen till omräkningen uppkom.

Pension enligt LIP skall även i andra fall än dödsfall utges till och med den månad som rätten till pension har upphört.

Skälen för regeringens förslag: I 3 kap. 17 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) finns tre alternativa bestämmelser för hur pensionsgrundande belopp för barnår skall beräknas. Alternativ 1 och 2 innebär att den försäkrades pensionsgrundande inkomst och andra pensionsgrundande belopp som skall tillgodoräknas den försäkrade för ett visst år fylls ut till en viss inkomstnivå, en jämförelseinkomst. Eftersom lagstiftningen från och med den 1 januari 2001, i samband med reformeringen av studiestödssystemet, har kompletterats med pensionsgrundande belopp för studier (3 kap. 24 § LIP) görs nu en konsekvensändring som innebär att även pensionsgrundande belopp för studier skall beaktas vid beräkningen av den utfyllnadsinkomst som skall utgöra pensionsgrundande belopp för barnår.

Vid ikraftträdandet av socialförsäkringslagen (1999:799)(SofL) den 1 januari 2001 upphör bestämmelserna i LIP om vem som är försäkrad (1 kap. 4 §) att gälla. I stället görs en hänvisning till bestämmelserna i SofL. Enligt SofL omfattas den som arbetar i Sverige av LIP. I 4 kap. 7 § LIP anges att överföring av pensionsrätt endast får göras till make som

antingen var försäkrad enligt den lagen under intjänandeåret eller tidigare har tillgodoräknats pensionsrätt för premiepension. För att en make som inte arbetar men är bosatt i Sverige också skall kunna ta emot pensionsrätt för premiepension krävs att en ändring görs i paragrafen. I propositionen Inkomstgrundad ålderspension m.m. (prop. 1997/98:151) anförs bl.a. att överföring av pensionsrätt för premiepension bör göras möjlig även i situationer där den mottagande maken – oavsett försäkring – varit bosatt i Sverige någon gång under intjänandeåret. Regeringen föreslår därför att överföring av pensionsrätt för premiepension får göras till make som omfattats av socialförsäkringslagen någon gång under intjänandeåret.

Det har också framkommit att ett förtydligande är önskvärt när det gäller från och med vilken tidpunkt pensionen ska räknas om när det uppkommit anledning till omräkning. En rättelse görs även avseende från och med vilken tidpunkt pensionen ska upphöra vid annan anledning än dödsfall.

5 Ändringar i socialförsäkringslagen (1999:799)

Regeringens förslag: Den s.k. hemmamakeförsäkringen skall gälla även efter ikraftträdandet av socialförsäkringslagen för den som är bosatt i Sverige och som då är hemmamakeförsäkrad.

Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa skall under åren 2001 och 2002 avgöra ärenden som gäller pension för sjömän som bor utomlands.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den s.k. hemmamakeförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring kunde hemmavarande makar som inte var sjukpenningförsäkrade under vissa förutsättningar få en viss ersättning vid sjukdom. Ersättningsformen avskaffades den 1 januari 1986 men kvarstår enligt övergångsbestämmelser för dem som vid nämnda tidpunkt omfattades av försäkringen. Vid utgången av år 1999 var 11 862 personer registrerade för hemmamakeförsäkringen. När socialförsäkringslagen (1999:799) (SofL) träder i kraft den 1 januari 2001 anges i denna lag vem som omfattas av de olika socialförsäkringsförmånerna. För att hemmamakeförsäkringen fortfarande skall gälla förutsätts att denna försäkring också omfattas av socialförsäkringslagen. Lagen bör därför kompletteras på så sätt att även hemmamakeförsäkringen skall gälla för den som är bosatt i Sverige.

Enligt nu gällande bestämmelser handläggs pensionsärenden för utomlands bosatta utländska sjömän av Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa.

Enligt 5 kap. 5 § SofL skall Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa från och med januari 2001 avgöra ärenden avseende sjömän som bor utomlands, med undantag för pensionsärenden. Försäkringskassan har i två skrivelser (S2000/4308/SF) och (S2000/5729/SF) till

Socialdepartementet begärt att handläggningen av pensionsärenden skall ligga kvar hos kassan. Med hänsyn till att det reformerade ålderspensionssystemet med följdreformer (främst reformeringen av förtidspensionssystemet) skall vara genomfört i sin helhet från och med 2003 anser regeringen, att det är lämpligt att pensionsärenden för sjömän som bor utomlands avgörs av Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa även under åren 2001 och 2002. Regeringen föreslår därför att en bestämmelse med denna innebörd införs i socialförsäkringslagen.

6 Utbetalning av handikappersättning som tillägg till pension vid bosättning utomlands

Regeringens förslag: Den som i december år 2000 får handikappersättning som tillägg till pension utbetald till utlandet skall även efter december 2000 ha rätt att få handikappersättning utbetald på detta sätt utan hinder av bestämmelserna i socialförsäkringslagen (1999:799). Handikappersättningen skall i dessa fall beräknas enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om handikappersättningen beviljats för begränsad tid eller om den skall omprövas enligt 6 § lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag skall de nya reglerna om handikappersättning och reglerna i socialförsäkringslagen tillämpas vid en förnyad prövning av handikappersättningen.

Skälen för regeringens förslag: Rätten till handikappersättning som tillägg till pension upphör när lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag träder i kraft den 1 januari 2001. Handikappersättning betalas från och med januari 2001 endast ut som en självständig förmån och enligt socialförsäkringslagen (1999:799) omfattas endast den som är bosatt i Sverige av den nya lagen om handikappersättning. Den som uppbär handikappersättning vid bosättning i Sverige kan dock i undantagsfall få behålla ersättningen även vid bosättning utomlands. Härvid gäller den dispensregel i 4 kap. 4 § socialförsäkringslagen som omfattar samtliga bosättningsbaserade förmåner. Enligt dispensregeln får en bosättningsbaserad förmån fortsätta att utges även vid bosättning utomlands om det skulle vara uppenbart oskäligt att dra in förmånen. Regeln kräver således en individuell prövning och är tänkt att tillämpas restriktivt. För de personer som i dag bor utomlands och har handikappersättning som tillägg till pension utbetald till utlandet skulle således försäkringskassan vara tvungen att bedöma varje enskilt fall och besluta om det i ett sådant fall är uppenbart oskäligt att dra in handikappersättningen från och med januari 2001. Med hänsyn till att många av dem som på detta sätt uppbär handikappersättning vid bosättning utomlands kan ha gjort det under en längre tid och har anpassat sin tillvaro utifrån att ersättningen skulle utges är det sannolikt att bedömningen i de flesta fall skulle resultera i att handikappersättning även fortsättningsvis skulle komma att utbetalas. Mot en sådan bakgrund kan det te sig naturligare att införa en särskild övergångsbestämmelse för denna grupp. Härigenom skulle mycket

administrativt arbete kunna undvikas, ett arbete som till stor del troligen inte skulle ge annat resultat än vad som skulle följa av en övergångsbestämmelse som innebär att de som uppbär handikappersättning vid bosättning utomlands för behålla den även efter år 2000. En fördel med en sådan lösning skulle också vara att dispensregeln i socialförsäkringslagen inte då kommer att användas på det schablonartade sätt som troligen skulle bli följden om denna regel skulle prövas på ca. 300 likartade ärenden. Regeringen ser det som väsentligt att inte dispensregeln urholkas utan att den kommer att tillämpas på det sätt som var avsett. Övergångsbestämmelsen bör utformas på så sätt att den som i december år 2000 får handikappersättning som tillägg till pension utbetald till utlandet även efter december 2000 skall ha rätt att få handikappersättning utbetald till utlandet utan hinder av bestämmelserna i socialförsäkringslagen (1999:799). Ersättningen skall då beräknas enligt de äldre bestämmelser om sådan ersättning i lagen (1962:381) om allmän försäkring, dvs. ersättningen skall 30-dels eller 40-dels-beräknas. Om handikappersättningen har beviljats för begränsad tid eller av annan anledning skall omprövas enligt reglerna i 6 § lagen om handikappersättning och vårdbidrag, bör dock de nya reglerna i socialförsäkringslagen tillämpas och ersättningen beräknas enligt de nya reglerna om handikappersättning. Ersättningen skall då inte längre betalas ut till utlandet om det inte föreligger skäl för detta enligt dispensregeln.

Det fanns 298 personer i augusti 2000 som uppbär handikappersättning som tillägg till pension och bodde utomlands. Det totala beloppet som betalades ut i handikappersättning till dem uppgick till 3,9 mkr. Regeringens bedömning är att den föreslagna förändringen endast har marginell betydelse för kostnaderna för försäkringen.

7 Teknisk justering i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten

Regeringens förslag: Livförsäkringsbolagens placeringsregler för tillgångar som svarar mot villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden skall även gälla för Premiepensionsmyndigheten.

Skälen för regeringens förslag: Rörelsereglerna för försäkringsbolag har nyligen ändrats (prop. 1998/99:87 bet. 1998/99:FiU28, SFS 1999:600-601). En av nyheterna för konventionella livförsäkringar är att försäkringstekniska avsättningar skall göras för sådan återbäring som försäkringstagaren står en finansiell eller försäkringsteknisk risk för (s.k. villkorad återbäring).

I försäkringsbolag gäller ett allmänt placeringskrav för de tillgångar som täcker avsättningar för villkorad återbäring. Sådana tillgångar omfattas inte av de mer detaljerade begränsningarna för bl.a. tillgångsslag och värdet av en enskild placering (prop. 1998/99:87 s. 249 ff). Tillgångar som svarar mot villkorad återbäring skall placeras på ett sätt som

är lämpligt med hänsyn till åtagandets karaktär (7 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (1982:713, FRL). Samma allmänt hållna placeringsregel gäller för fondförsäkringsåtaganden. De nya försäkringsrörelsereglerna trädde i kraft den 1 januari 2000.

De ändrade rörelsereglerna innebär att livförsäkringsbolag kan meddela konventionella livförsäkringar och fondförsäkringar i en och samma juridiska person. Som ett led i förändringen har lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder upphävts och de särbestämmelser som skall gälla för fondförsäkringar har inordnats i FRL.

Premiepensionsmyndigheten skall enligt 7 kap. 2 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) bedriva sin verksamhet enligt försäkringsmässiga principer. Det innebär att sådana frågor som är av försäkringsteknisk karaktär och som inte har reglerats särskilt skall lösas i enlighet med de principer som är allmänt vedertagna inom försäkringsväsendet (prop. 1997/98:151 s. 807). Vid sidan om bestämmelserna i LIP finns det regler för Premiepensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i 2 § lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten.

Följdändringar till de reformerade försäkringsrörelsereglerna har gjorts i lagen med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten (prop. 1998/99:98 bet. 1998/99:SfU 12, SFS 1999:393). Ändringarna i försäkringsrörelsereglerna i fråga om försäkringstekniska avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden har gjorts tillämpliga på myndigheten. Bestämmelserna om placering av tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden gjordes dock av förbiseende inte tillämpliga på Premiepensionsmyndigheten.

Bestämmelserna i 2 § lagen med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten bör därför ändras så att samma placeringsregler som gäller för försäkringsbolagen även gäller för myndigheten.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

25 c §

Denna paragraf är ny. Bestämmelserna i 15 kap. 4 § lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP) innebär bl.a. att den försäkrade skall underrättas om vissa beslut senast den 31 mars året efter fastställelseåret. För intjänandeåret 1999 senareläggs denna tidpunkt nu till den 31 maj 2001, vilket anges i denna paragraf.

26 §

Bestämmelserna om ålderspension i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) upphör att gälla vid utgången av år 2000. Övergångs-

bestämmelser gäller för personer som är födda år 1937 eller tidigare (prop. 1999/2000:138).

Denna paragraf innehåller bestämmelser om ålderspension fr.o.m. januari 2001 för den som är född år 1938 eller 1939 och som vid utgången av år 2000 uppbär ålderspension enligt AFL, dvs. för de personer som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet och som har gjort ett s.k. förtida uttag av ålderspension enligt AFL. I *första* stycket anges att tilläggspension enligt LIP skall betalas ut till dessa personer utan ansökan. Pensionen skall beräknas utan sådan minskning som avses i 6 kap. 8 § LIP vilket innebär att pensionen inte skall beräknas i tjugondelar. Den folk- och tilläggspension som betalats ut enligt AFL i december 2000 ersätts således av tilläggspension inklusive det s.k. folkpensionstillägget enligt LIP. Så länge tilläggspensionen beräknas utan tjugondelsinfasing får dock inkomstpension enligt 5 kap. 1 § LIP inte utges. Enligt paragrafens *andra stycke* gäller detta till dess pensionsstagaren ändrar sitt uttag av ålderspension, dock längst till och med månaden före den då han eller hon fyller 65 år. Detta innebär att om pensionstagaren minskar eller ökar sitt uttag av ålderspension skall ålderspensionen beräknas helt enligt bestämmelserna i LIP, dvs. tilläggspensionen skall utges i tjugondelar enligt bestämmelserna i 6 kap. 8 § LIP och inkomstpension skall betalas ut från samma tidpunkt. Bestämmelserna i denna paragraf hindrar inte att en pensionstagare återkallar sitt uttag av ålderspension och samtidigt ansöker om ålderspension på samma nivå som tidigare men med tillämpning av bestämmelserna i LIP fullt ut.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1408) om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Ändringen innebär att det vid fastställande av andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst i första hand skall bortses från pensionsgrundande belopp för barnår.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

3 kap.

17 §

Paragrafens *första stycke* ändras som en följd av att pensionsgrundande belopp också skall tillgodoräknas för studier. (prop.1999/2000:10 Ett reformerat studiestödssystem). Vid beräkning av pensionsgrundande belopp för barnår enligt alternativen 1 och 2 skall därför också hänsyn tas till pensionsgrundande belopp för studier vid utfyllnaden upp till jämförelseinkomsten.

4 kap.**7 §**

Ändringen är föranledd av att försäkringsbegreppet i LIP har ändrats i samband med införandet av socialförsäkringslagen (1999:799) från och med den 1 januari 2001 (prop. 1998/99:119 Socialförsäkringens personkrets). Försäkringen för inkomstgrundad ålderspension kopplas där till förvärvsarbete och inte till medborgarskapet som sådant eller till bosättningen. För att en make som är bosatt här men som inte förvärvsarbetar eller tidigare har tillgodoräknats pensionsrätt skall kunna vara mottagare av pensionsrätt för premiepension anges nu att maken skall ha omfattats av socialförsäkringslagen någon gång under intjänandeåret.

12 kap.**6 §**

I paragrafens *första stycke* görs en rättelse. Pension skall utges till och med den månad då rätten till pension har upphört. Någon ändring i förhållande till motsvarande bestämmelser i 16 kap. 9 § AFL har inte avsetts.

I paragrafens *andra stycke*, som är nytt, anges att pension skall räknas om från och med månaden efter den då anledning till omräkning uppkommit. En anledning att räkna om pension kan vara att en person har ändrat civilstånd. Omräkning av pensionen skall då göras från och med månaden efter civilståndsändringen.

8.4 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

Punkterna 8 och 9 i övergångsbestämmelserna till socialförsäkringslagen (1999:799)

En ny punkt 8 införs i övergångsbestämmelserna till socialförsäkringslagen. Av denna framgår att Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa övergångsvis för åren 2001 och 2002 skall avgöra ärenden om pension såvitt de avser sjömän som bor utomlands. För det fall regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer har föreskrivit att det hos en eller flera försäkringskassor skall finnas gemensamma enheter för alla försäkringskassor för vissa ärenden skall ärendet i stället avgöras av en sådan försäkringskassa (5 kap. 5a §).

Vidare införs en ny punkt 9 som anger att den som är bosatt i Sverige är hemmamakeförsäkrad enligt punkten 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (1985:87) om ändring av AFL. Av den nämnda punkten 6 framgår att äldre bestämmelser om hemmamakeförsäkring ska gälla till dess den försäkrades förhållanden har ändrats så att rätten att tillhöra den försäkringen upphör eller den försäkrade tecknar en frivillig sjukpenningförsäkring enligt 21 kap. AFL.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag

Prop. 2000/01:16

Handikappersättning är enligt hittillsvarande bestämmelser i AFL en folkpensionsförmån och kan utges som tillägg till pension även vid bosättning utomlands. Handikappersättningen blir i och med ikraftträdandet av lagen om handikappersättning och vårdbidrag helt och hållet en självständig förmån som enligt bestämmelserna i socialförsäkringslagen är en bosättningsbaserad förmån. För de personer som vid utgången av år 2000 får handikappersättning som tillägg till pension utbetald utomlands införs en ny punkt 6 i övergångsbestämmelserna som innebär att ersättningen inte skall dras in av den anledningen, dvs. vid tillämpning av reglerna i socialförsäkringslagen. Handikappersättningen skall dock beräknas enligt de äldre bestämmelserna i AFL, dvs. ersättningen skall betalas ut med samma kvotdelar som huvudförmånen. När handikappersättningen skall omprövas, antingen på grund av att den är tidsbegränsad eller med anledning av bestämmelserna i 6 §, skall dock de nya bestämmelserna i förevarande lag och socialförsäkringslagen tillämpas.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:199) om ändring i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten

2 §

I paragrafen har en justering gjorts till följd av de reformerade försäkringsrörelse regler som trädde i kraft den 1 januari 2000. I *första stycket* fjärde strecksatsen har en hänvisning till 7 kap. 13 § FRL tagits in. Hänvisningen innebär att Premiepensionsmyndigheten skall tillämpa ett allmänt placeringskrav för tillgångar som täcker avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden, i stället för de mer detaljerade reglerna i 7 kap. FRL. Det allmänna placeringskravet innebär att tillgångarna skall placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtagandets karaktär. Vid tillämpningen skall självfallet hänsyn tas till att Premiepensionsmyndigheten fullgör uppgifter inom det allmänna pensionssystemet och att individuella försäkringsavtal saknas.

En närmare redogörelse för försäkringsrörelse reglerna finns i prop. 1998/99:87 s. 251 ff och 411 ff.

Av det nuvarande *andra stycket* framgår att de detaljerade begränsningarna för tillgångsslag och värdet av en enskild placering samt valutakursrisker enligt 7 kap. 9–11 §§ FRL endast skall gälla för verksamhet som avser tillhandahållande av livränta och efterlevandeskydd. Bestämmelsen i 7 kap. 13 § FRL får betydelse för tillgångar som skuldtäcker myndighetens avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden. Genom den nya hänvisningen till 7 kap. 13 § framgår direkt av bestämmelserna i första stycket när de detaljerade placeringsreglerna skall gälla. Till följd av detta har det andra stycket utgått.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 oktober 2000

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Thalén, Winberg, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström

Föredragande: statsrådet Thalén

Regeringen beslutar proposition Vissa ålderspensionsfrågor, m.m.